

TIDEVARVET N:r 14 1929

Samhället och jorden,
ledande artikel.

Hyresgästernas bojkott tas som en uppmaning till införande av effektiv tomträttslagstiftning efter välprövat mönster.

Elin Wägner skriver om Upton Sinclairs Zacco- och Vanzetti-bok, Boston.

Diktatur—Samarbete en replik av Karin Cardell.

I Det triumferande höga rådet ger Dr. Laura Petri ett märkligt porträtt av Frälsningsarméns högsta ledning och knyter därtill några stränga reflexioner.

En del av upplagan åtföljes av bilaga.

Kom ihåg kvartalsprenumerationen!

Tidevarvet kostar endast kr. 4,50 från den första april till drets slut.

Ring expeditionen, tel. N. 282 43, eller prenumerera genom postgiro nr. 1544.

Provision för prenumerantamlare. Tillskriv expeditionen, Slussplan 1-3 Stockholm.

Gör ett besök i Söders populäraste bageri **BAGARSTUGAN** Bellmansgatan 6 Hornsgatan 37

Ring N. 7734

Här erhåller Ni upplysningar om SKÅDEBANAN, som genom sin publikorganisation förmedlar teaterbiljetter till ca. hälften av resp. teatrens ordinarie priser.

Galleri Modern
Uställning
ETSARFÖRENINGEN
Sturegatan 26
Vardagar 10-9 Söndagar 1-4

Svenska Eldbegängelse Föreningen
Normalmorg 2 A — Stockholm
Öppen 10-4, lördags- o. helgdags-afnar 10-2
Tel. Norr 2200 för eldbegängelser, Norr 2280 medlemsanmälan.
Avgift 10 kr. en gång för alla, för begravningsförsäkrad 5 kr.
Krematorier i Stockholm, Göteborg, Örebro och Helsingborg.

Bojkott eller Tomträtt

Hyresgästerna i det stora, nybebyggda Atlasområdet i Stockholm ha funnit hyrorna i de nyuppförda husen alltför höga och genom möten och sammanslutning protesterat emot den uppskörtning för vilken de utsatts.

Som Atlasområdet ju tyvärr inte är något enstaka fall av husjobberi, utan istället ett ovanligt tydligt exempel på vad som är en vanlig sak, har det sitt intresse med denna hyresgästernas aktion, och de siffror, som genom den blivit framlagda för allmänheten.

Genom en av hyresgästerna tillsatt kommitté, som arbetar i samråd med Hyresgästföreningen, skola först undersökningar göras om de förhållanden, som beröra värd och hyresgäst, och på denna grund ämnar man sedan företaga framställningar om sänkta hyror. Som yttersta utväg finns t. o. m. möjligheten av allmän uppsägning och avflyttning från området.

Orsakerna till de höga hyrorna befinnes enligt hyresgästföreningens införskaffade uppgifter framför allt vara en långt upprivnen spekulation med fastigheterna. Där är hela det vanliga händelseförloppet. Byggmästaren försöker så fort som möjligt frigöra det kapital han lagt ner i byggnaden och säljer den fortast möjligt med största möjliga förtjänst. Därefter går fastigheten från ägare till ägare, med höjd försäljningssumma och höjda hyror för

varje gång, tills man kommit upp till sådana siffror som 700.000 kronor "överbetalning" pr år för Atlasområdets innevärdare, d. v. s. en ersättning åt fastighetsägarna om 35 procent än vad som skulle tillkomma dem, om rimlig avkastning beräknades på rimliga värden.

Byggnadskostnaderna för ett modernt hus beräknas till 55-60 kr. pr kubikmeter av hela husets kubikinhåll från taket till halva källaren.

Där är exempelvis ett hus taxerat till 575.000 kr. Tomten kostar omkring 100.000 kr. Kubikinhållet, 6.400 kbm. gånger 57 ger endast siffran 365.000, alltså 110.000 lägre än fastighetens värde, tomten frånräknad. Detta hus har flera gånger bytt ägare. Sedan husägaren dragit ifrån de utgifter, som han måste vidkännas i räntor på in-teckningar etc. återstår en rest på omkring 16 proc. som är avkastningen på hans eget i fastigheten nedlagda kapital. Depositionsräntan i bankerna är för närvarande 4 proc. Detta är endast ett exempel på måfå.

Vad som alls inte nämnes i denna hyresgästföreningens redogörelse är frågan om tomträtten. Tidevarvet vill i detta sammanhang påpeka det av fastighetsdirektör Hasselquist i hans som särtryckt utgivna artikel Städernas utveckling och jordfrågan framställda exempel på tomtägarnas glänsande utsikter under nuvarande förhållanden. Ett exem-

pel vars siffror äro väl värda att hålla i minnet.

Stockholms stad överlät våren 1927 med tomträtt på 26 är en tomt vid Östermalmsstorg. Tomträttsinnehavaren, som å tomten ifråga uppfört ett 5-våningshus för en kostnad å c:a 1 mill. kronor, har förbundet sig, att vid tomträttsidens slut gratis överlämna byggnaden ifråga till staden. Han beräknar själv att därutöver få en nettovinst av 1 å 2 mill. kronor, och för närvarande finns ingenting som motsäger det riktiga i denna hans kalkyl.

Av dessa siffror är främst en slutsats att draga; den tvångsande nödvändigheten av en tomträttslagstiftning, som tillförsäkrar det allmänna de värden, vilka nu utan ett spår av hans egen försykllan tillfalla den enskilde. En tomträttslagstiftning efter trädgårdsstädernas mönster, där också den enskilde skyddas mot utpressning i de höga hyrornas form.

Den av Atlasområdets hyresgäster i utsikt ställda bojkotten av värdena är visserligen ett ståtligt prov på solidaritet och en belysande illustration till lägets svårigheter. Men när å utsatt för alla en bojkotts svagheter och brister och innebär ingenting hållbart för framtiden.

Till framtidens gagn tjänar endast en reform från grunden där villkoren för äganderätt till jord fastställas med ändamålsenlighet och rättvisa som måttstock.

Människor

En tysk officer, som under världskrigets fyra år tjänstgjorde vid västfronten, har i Stockholm talat om sina erfarenheter som infanteriofficer i skyttegravarna och som gasofficer vid en av divisionsstaberna.

En av talarna vid Frankfurtpresskongressen tillhörde dess tyske ordförande, Studierat Waldus Nestler, också den vid kongressen bildade internationella studiekommittén.

Jag gick ut i kriget, säger Dr. Nestler, med den fasta övertygelsen, att det var ett brott som vi förövade mot våra motståndare och som av dem begicks emot oss. Varför gick jag då med? Jag var vid krigsutbrottet i Schweiz och kunde ha stannat där.

Men mitt folk gick att möta stora lidanden, jag måste dela dem. Det fordras vid ett sådant oerhört tillfalle en mycket klar ståndpunkt för att inse, att man är en del av kulturen, som jag kallas att skydda, måhända skyddas bäst genom min vägran att göra krigstjänst.

Men där ute är man i helvetet. Den absolutaste Guds-frånvaro. Ett krossande och förnekande av allt vad mänsklighet är, ett nedbrutande av själen, förstörelse av kroppen.

Hur länge skall det fortsätta — var finns Gud, när sådant kan ske, frågar soldaten sin löjtnant. Han kan icke svara.

En tysk patrull träffar på en fransk skyttegrav, som utsättes för ett ökat mordande anfall. Nu dödas de därinne i utan förbarmande. Man ser de röda byxorna, de blå rockarna. Man ser också vad de händer med dem. Men några söka fly. De springa besinningslöst ut, en efter en.

Men där du som, tog dem, knäpp dem, ropa de tykas soldaterna, övervåldigade av raseri och stridarska, också till måls mot de enstaka flyende gestalterna.

Men Nestlers kapten gör, vad som borde ha ställt honom för krigsrätt. — Karlar! Hör upp! Sluta åttlingen upp med att skjuta. Det här kan ingen mänskliga längre vara med om.

Det dröjer innan hans röst får makt över de upphetsade men de lyda så småningom och ett glänsande, framgångsrikt anfall avbryts, därför att en människosjäl gjort revolt mot plikten, som blivit den pålagd.

Det dröjer två år i skyttegravarna kommer Nestler till divisionsstabens, och hans uppgift blir utestutande att organisera och sätta i verket truppernas skydd emot gasanfäll. — Det räddade mig. Hade jag i kunnat två år fått stanna i det fruktansvärda själsliga och kroppsliga elände som skyttegravens rymmer, hade jag utan trivsel blivit vansinnig. Som så många.

Eller sökt en livsfarlig uppgift, som min kamrat frivilligt åtog sig, för att söka döden, när han inte längre stod ut med detta helvete. Han föll, sörjd och begränsat som en landsman av fransmännen i byn, där han varit ortskommendant.

Med spända, bleka drag och ögon, som tyckes otroligt allvarliga, berättar Dr. Nestler om den spända början till gaskriget, som gjordes med tårgas, om hela utvecklingen av skydd och anfällsmedel, anfällsmedel och skydd, tills vapnen nått den fulländning med vilken nästa krig kommer att börja.

Han talar om den gamle professor Haber, giftskargriets fader, som lugnade officerarna med, att engelsmännen aldrig skulle lära sig tillverka ansparg. Tills en dag de tykas sjukhusen fylldes av gasdränkta och den obyggliga vissheten grep de så väl undervisade, att nu äro vi själva mitt i döden.

Han talar om gaskyddets ineffektivitet, de fysiska och psykiska faktorer, som göra det till en omöjlighet.

"Men jag gör det inte själv officer, som tysk, eller socialdemokrat eller något liknande. Jag gör det bara som en människa till människor, som en människa till sina bröder."

BOSTON. Av Elin Wägner

Upton Sinclairs bok Boston förligger nu på svenska i tre tjocka delar. Boston är berättelsen om två italienska anarkisters öden i staten Massachusetts, om deras liv åren innan de anklagades för rånmord, om de sju åren i fängelse och om deras död i den elektriska stolen. Men när boken heter Boston och icke Sacco och Vanzetti, så är det väl därför att dessa två frihetens bekännare och de förtrycktas vänner ställas mot bakgrunden av staden Boston, själva centrum för Amerikas puritanska och frihetsälskande traditioner, där avkomlingarna från de första engelska emigranterna bo, dessa som kommo över med det berömda skeppet Mayflower. Boston har svikit sina stolta traditioner, det är Sinclairs tes. Han talar om denna stora stad, som under skenhelighet och ofördragsambhet döljer sin girighet, denna stad som är så artig och prydlig, men dock så förrädisk, så kultiverad och korrekt men dock så mordisk.

Det finns en annan berömd amerikansk roman om en rättegång, som också slutar i den elektriska stolen, nämligen Dreisers An american tragedy. Jämför man dessa båda historier, så ser det en hur litet det yttre förloppet av en levnad egentligen betyder. Döden i elektriska stolen kan som i Dreisers roman vara en fasans stund för en feg usling som inte törns kännas vid sin mordgärning, eller också segerns krön efter de oskyldigas goda kamp, så som fallet var vid Saccos och Vanzettis avrättning den 22 augusti 1927.

På en enda punkt kan man säga att de båda romanerna sammanfalla. De belysa båda orimligheten av den elektriska stolen. Den förefaller vara en lika oproportionerligt för stor apparat att sättas igång mot det omkliga blottör som är huvudpersonen i Dreisers bok, som den förefaller oproportionerligt liten och vanmäktig när den användes av de styrande i Massachusetts att befria sig från två obekväma utlänningar som gjort uppror mot kapitalismen.

Det är inte så lätt att läsa Sinclairs bok, och hur skall det då icke varit att skriva den. Den som skriver detta har orimliga gånger måst lägga bort den, ta till en stickning,

eller en långpromenad och en gång var jag tvungen att piska mattor, vilket hjälpte. Men det egendomliga är att början, är mest hjärtslitande, ehuru den är en skildring av Vanzettis enkla arbetsamma liv, hans mildhet, medkänsla och barnsliga väsen, hans kärlek till naturen, hans drömmar om frihet och rättvisa. Men beklänningen viker medan man läser vidare om de sju år, under vilka de häktades väner, förgäves sökte förmå myndigheterna att intressera sig för bevisen på deras oskuld och under vilka drama växte ut från en banal och obeaktat rättegång till en världsangelägenhet. Man har visserligen genomplöjt en historia om partiskhet, hyckleri, lögn, intri-gäsen, förfälskningar, provokation, besticklighet, feghet och grymhet. . . Man har genomlevt de oskyldigt anklagades lidande under den långa processen som gjorde slut på dem. Men man har också levat i två mån inspirerande och upphöjda närhet.

"Vi äro framför allt angelägna om att rädda vad ingen mänsklig makt utom vi själva kan beröva oss.

Billig och sunda varor i sunda butiker.

glatt prat om mat

hör man i de familjer som köpa **Konsum**

Billig och sunda varor i sunda butiker.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE

Ada Nilsson.

REDAKTÖRSKOMMITTÉ

Elin Wägner.

Eliabeth Thoms.

Honorine Hermelin.

REDAKTÖRSSEKRETERARE

Carin Hermelin.

Mottagningstid 10-12.

Telefon Norr 4842.

EKSPEDITION

Telefon Norr 28443.

Kontorstid 10-12 f. m., 1-4 e. m.
Postgälo 1544

PRENUMERATIONSPRIS

För helår kr. 6,-, halvår kr. 3,50,
kvartal kr. 2,-. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS

1 text 20 öre
per millimeter.

Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1929
Wahlstedts Tryckeri Aktieföretag
Storgatan 22

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmorgsgatan 3, Stockholm.

Telefon 288, 289.

Familiärätt. Hyresrätten. Testamenten. Bouppteckningar. Förfrågningar från landsorten besvaras omgående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.

Herkeslutan 14. Tel. 7575-7576.
f. d. La Vattugatan.

STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvsrätt, Bouppteckningar och testamenten, Förvaltningsuppdrag.

Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Kungsgatan 6, Stockholm.

Tel. 14799 2424

Praktiserande läkare

Infört genom
Stockholms Läkarförening

Dr: Helfrid Roland

Allmänpraktiserande

Rörstrandsg. 9 A. Tel. V 60250

Mottagningstid: 5-18 s. 10-11

Annan tid efter överenskommelse.

Doktor ESTER GRÖNBLAD

Ögonsjukdomar

Götgatan 7, 3 tr. his.

Mottagningstid vard. 1/10-1/11, 3-6.

Sönd. 1/10-1/11. Annan tid efter överenskommelse pr tel. Söder 11170

Med. Doktor

JOHN HELLSTRÖM

Kirurgiska sjukdomar.

Nybrogatan 11, 3 tr.

Mottagning Månd., Onsd., Fred. från kl. 3. Halst efter anmälan pr Tel. Öst. 453 kl. 9-10.

Dr: Mauritz Levin.

78 Folkungsgatan 78, L. tr.

Allmänpraktiserande.

Vard. 9.30-11, 2.30-5. Sönd. 10-11.

1. Box. Birger Järntag 7375, 5 tr. hiss. Vard. 1-2. Tel. Sö. 8020, N. 10589.

TANDLÄKARE

Tandläkare
Albert Almgård

Medlem av Sthlms Tandläkarförening

Mottagning efter överenskommelse

Södermalmsg. 8. Tel. S. 1962.

Tandläkare
Gunnar Wijkström

Odengatan 90. Tel. 84070. Vardagar

10-1, 5-7.30. Lördagar 10-1. Söndagar

12.30-1.30. Kostnadsfri rådgivning.

Samhället och jorden

Frisinnade Kvinnors Riksförbunds Verkställande Utskott har till 1928 års pensionsförsäkringskommitté inlämnat en skrivelse av följande innehåll:

"I sitt uttalande inför andrakammarvalen 1928 hävdade Frisinnade Kvinnors Riksförbund i jordfrågan bl. a. följande: "För att privatbankernas intresse i jorden måtte upphöra och jordägarna beroende av privatbankerna förmänskas, anse vi att pensionsfondens medel huvudsakligen bör placeras genom utlåning mot intäcknings säkerhet i jord."

Vi anse, att jordens frigörande från spekulativ utgör ett viktigt led i jordfrågans lösning, och att detta svårigen kan ske utan ingripande från det allmänna sida. Vi anse-icke, att det allmänna för detta syfte skall utsätta sig för förluster eller risker, men att tillgängliga statsmedel bör placeras i jord, så att staten successivt övertager den roll privata företag eller intressenter nu spela såsom kreditgivare åt jordbrukarvärdet. Därigenom kan det allmänna i viss mån kunde reglera jordvärdet, skulle en sund social utveckling på jordbrukets område befrämjas.

Utän att vilja uttala oss om frågan angående fördelen i att bibehålla pensionsförsäkringsfonden eller icke, får Frisinnade Kvinnors Riksförbunds Verkställande Utskott med stöd av, vad vi ovan anför, till 1928 års pensionsförsäkringskommitté hemställa att i händelse fondbildning kommer att av Kommittén föreslås, Kommittén även ville taga i övervägande lämpligheten att ut huvudsakligen placera fondens tillgångar emot säkerhet av skuldförbindelser, intecknade i fast egendom, detta i vidare mån än som för närvarande är enligt Kungl. reglementet angående förvaltningen av pensionsförsäkringsfonden av den 17 juni 1916 tillätet."

Framställningen grundar sig på F. K. R. S. program och uttalande i jordfrågan inför andrakammarvalen 1928. Det förslag, som skrivens avser, är beroende på, om pensionsförsäkringsfonden kommer att bibehållas - en sak vars för- och nackdelar vi inte vilja yttra oss om - och så skall skule ske, och pensionsförsäkringsfondens medel placeras i jord, vore därmed en ringa början gjord

Ambrosia

bjuder sina gäster på en god närande kost, till humana priser, samtidigt som gästerna erbjudas all den trevnad och komfort som den vackra i allmogestil hållna restauranten bjuder. Vi ha all anledning att rekommendera den trevliga restauranten Biblioteksgatan 12 till ett besök.

Frälsningsarméns Alkoholisthem Kurion

(Åttjuter statsbidrag
Två timmars ångbåtsresor från Sthlm
Prospekt och övriga handlingar sändas från
Socialsekreteraren, Ostermalmsgatan 24
Stockholm.

Smakfullakransar, alla priser!

La fleuriste

6 Malmorgsgatan
Allm. Norr 6296 Riks 2550

DIKTATUR - SAMARBETE

En replik till Eskilstuna-Kuriren

Eskilstuna-Kuriren har i en ledare, daterad den 21 mars, tagit den av Föreningen Frisinnade Kvinnor i Göteborg i pressen offentliggjorda deklARATIONEN om brytning med Frisinnade Kvinnors Riksförbund till intäkt för ett angrepp på sistnämnda organisation. Må det tillåtas undertecknad, som i åtskilliga år ända till för några månader sedan tillhört Föreningen Frisinnade Kvinnor i Göteborg, att till Eskilstuna-tidningens ledare foga några reflektioner.

Tidningen börjar med ett erkännande av att då Frisinnade Kvinnors organisation efter den fulla medborgarrättens genomförande år 1921 ombildades till * Frisinnade Kvinnors Riksförbund, detta på många håll hälsades som ett löftesrikt tecken på förnyelsen av vårt politiska liv. Kvinnorna kommo nya och friska in i det politiska livet, de var inte så bundna av tidigare kompromissande och allehanda traditionella uppfattningar på det politiska området, de kunde därför ansluta sig mera fri och oberoende syn på tingen. Fröken Tamms insats i riksdagens andra kammare får också ett erkännande ord, men därmed är lovordandets tid förbi. För allt det politiska upplysningsarbete, som utförts och ännu utförs av Frisinnade Kvinnors Riksförbund, har tidningen endast härd och fördomsänd ord.

På vad sätt har då denna organisation försyndat sig? Är det bristande frihet och oberoende i Frisinnade Kvinnors sätt att se och reagera inför samhällslevets företeelser, som kan läggas denna organisation till last. Det var ju denna frihet och detta oberoende, som år 1921 var ett så hoppgivande tecken i det politiska livet. Ingalunda. Tidningen snarare angriper Riksförbundet att ha drivit friheten och oberoendet allt för långt.

Ett par påpekanden kan kanske här vara på sin plats. För det första, det var Frisinnade Kvinnors

till att bringa jordfrågan över i ett nytt läge.

Detta är en utväg, och ska pensionsavgifterna fonderas, synes det naturligt, att ålderdomspensionering utbetalas till ett folk genom dess jord. Men jordfrågan kan naturligtvis icke vara beroende av pensionsmedlens fondering eller icke fondering, den måste på allvar ta uppmarksamheten i anspråk, och det snart, såvida man inte föredrar en oöväntad krasch. Öväntad, ty alla borgerliga klagomål över jordbrukets nödläge går ut över de höga statarlönerna och bristen på tullar, vilket inte förmår fånga socialdemokraternas intresse i namnvard män. Men det är genom jordens skuldsättning och jordens överlämnande åt spekulatörerna, kraschen kommer att inträffa.

Olga Elmdahl

Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 10851
STOCKHOLM.

Drink

Ramlösa-Vatten

Vårt lands enda naturligt alkaliska
bords- & hälsovatten.

Riksförbund, som under det olycksalliga landsmötet 1923 hela tiden arbetade för sammanhållning och som, då motsättningskammaren visade sig bli allt ödesdigrare, framlade ett kompromissförslag i hopp att kunna ena de stridande meningarna. Som vi vet, var det förgäves. Jag vill också erinra om det försök att få till stånd, ett vänsterförbund med samling kring några få frågor som av Frisinnade Kvinnor försöktes i samband med dåvarande Frisinnade Ungdomsförbundet. Också den ansträngningen, att söka ena de båda skilda frisinnade - respektive liberala riktningarna, blev utan resultat. Att i detta sammanhang tala om en "emancipation in absurdum" är något väl starkt.

Sedan försöket att få till stånd ett vänsterförbund strandade, har ju en meningslöshet, och en mycket bestämd sådan mellan Frisinnade Kvinnors Riksförbund å ena och liberala-folkfrisinnade partierna å andra sidan uppenbarat sig, jag menar den borgerliga samlingen.

Frisinnade Kvinnors Riksförbund uttalade sig inför andrakammarvalen 1928 för ett radikalt reformprogram och som en konsekvens av detta program mot företeelsen borgerlig samling. Att ha en bestämd politisk uppfattning och våga stå för denna uppfattning brukar vara en mycket legitim företeelse i det politiska livet. Att folkfrisinnade och liberala partierna skulle ha något slags monopol på Frisinnade Kvinnors stöd vid val tillfällen oberoende av överensstämmelse i åsikter beträffande en så viktigt punkt som borgerlig samling, smakar väl ändå något av den diktatur, som enligt Eskilstuna-Kurirens utsago så ymnigt frodas inom Frisinnade Kvinnors Riksförbund.

I en organisation är det ju vanligt, att den meningsriktning, som företrädes av majoriteten, också blir avgörande för respektive grups allmänna riktning vid olika tillfällen. Det förhållandet, att en minoritet in-

Riksdag efter riksdag stiftar en massa lagar för att förbättra eller försämja den tillfällige jordägarens eller jordbrukarens ställning, men någon lösning av jordfrågan av i dag medför det icke. Och om ingen genomgripande förändring vidtages, kommer utvecklingens egen sunda, fast hänsynslösa reaktion att bröstdängas ut i sin rätt. Därigenom bringas förhållandena för lång tid framåt ur jämvikt, både de förfördelade, den förfördelade och hela samhället bli lidande. Är det ett sådant tillstånd, de samhällsbevarande önska invänta? Eller tänker man: "nog går det i min tid."

Man önskar inte något statsinriktande inom jordbruket, kanske någon invänder. Alldeles riktigt! Men det är inte så frågan ligger till. Här gäller det att skydda jorden för missbruk, som enskilda intressenter och företag genom spekulatör och kreditgivning gjort sig skyldiga till. Det tillkommer oivillkorligen det allmänna. Därför måste samhället få medbestämmanderätt i avseende på jordvärdets reglerande och möjligheten att skuldsätta jord.

om nuvarande liberala partiet i hög grad ogillar det inslände på den borgerliga samlingens väg, som partiet vid senaste val tillfälle funnit sig förolätnat att välja, har naturligtvis så länge minoriteten ännu icke blivit majoritet inte kunnat förhindra denna inriktning. Lika litet kunde inom Frisinnade Kvinnors Riksförbund en minoritet huvudsakligast lokaliserad till Göteborg, förhindra denna organisations ställningstagande i helt motsatt riktning. Att sedan denna minoritet icke velat finna sig i sin minoritetsställning, utan att begära sitt utträde ur huvudorganisationen, kan naturligtvis i detta sammanhang endast beklagas.

Att en visserligen betydelsefull, men dock så pass tidsbetonad företeelse som valparollen inför andrakammarvalen 1928: "mot borgerlig samling", kunnat förneada Göteborgsföreningen, som enligt sin i pressen avgivna deklARATION ännu i princip omfattar hela riksförbundets program, att begära sitt utträde ur denna an djupare meningsmotsättningar än själva den formella brytningen ger vid handen. I valet mellan avstående från deltagande i riksdagsmannavalet under borgerlig överpartibeteckning eller brytning med huvudorganisationen valde man det senare. Själva detta ställningstagande innebär ju i och för sig en värdesättning, en värdesättning av Riksförbundet och dess arbete, som i varje fall icke alla medlemmar inom Föreningen Frisinnade Kvinnor i Göteborg kunnat göra till sin. Så snart fullt klarhet erhållits om det betydelsefulla steg Göteborgs styrelsen å föreningsvägnär tagit (något officiellt meddelande har icke kommit föreningsmedlemmarna till del) anmälde en del medlemmar omedelbart sitt utträde ur föreningen.

I varje fall har det icke varit alla medlemmar, som efter Göteborgsföreningens brytning, funnit sig ha anledning avskära bandet med Riksförbundet. Vid sammanträde för någon tid sedan med intresserade beslöts också bildandet av en ny lokalorganisation av Frisinnade Kvinnors Riksförbund i Göteborg.

De, som i likhet med undertecknad i åtskilliga år haft tillfälle att på nära håll följa såväl liberala partierna som Frisinnade Kvinnors Riksförbunds arbete, har icke kunnat undgå att anställa en del jämförelser. Medan inom liberala partiet pessimism, negativism alltmer tycks breda ut sig, tycks bli stagnerande (en utveckling som mitt gamla liberala hjärta med smärta varje gång måste konstatera) har inom Frisinnade Kvinnors Riksförbund pågått ett intensivt nydanings- och orienteringsarbete i förhållande till tidens stora frågor.

Till sist ett exempel på den inställning till tidens spörsmål, som för närvarande utmärker Sveriges Liberala Parti och som avgjort skiller detta från Frisinnade Kvinnors Riksförbund. Vid landsmötet i Göteborg i juni förra året framhölls från enskilt håll frågorna: arbets-samverkan inom industrien och en förutsättningslös undersökning i försvarsfrågan såsom två av dagens alla mest brännande spörsmål. Trots sympatier på landsmötet, fanns hos ledningen inget verkligt intresse för sådana nyomdigheter, varför de bortstades vid den efteråt företaget

Kurs i gymnastik med lek och idrott

för folk- och småskolelärarinnor anordnas av Svenska Kvinnors Centralförbund för Fysisk Kultur (S. K. C. F. K.) i Strängnäs 13 juni-3 juli 1929.

Ledare: Gymnastikdirektörerna Ingrid Holm, och för idrotten Eugen Bolmstedt. Kostnad för hela kursen Kronor 145.- (Däryr i anmälningsavgift Kr. 5.-) Ansökan sänds (senast den 5 maj) till S. K. C. F. K. Idrottsutskottet under adr. Gymn. Dir. Ingrid Holm, Kungäroplan 1 Stockholm, förfrågningar rör kursen liksådes.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA
BANKDEPOSITIONS- KAPITAL- &
SPARKASSERÄKNING

mot högsta gällande ränta

Solidarisk Bank, Grundad 1865.

DET TRIUMFERANDE HÖGA RÅDET

En porträttstudie

Frälsningsarmén är frälst! Därö-
ver äro vi glada. Bramwell Booth
är offrad, men det är bättre att en
man dör för folket än att hela folket
förigas. Bramwell Booth har fått
ett värdigt slut på sin ädla fräls-
ningsbana. Skada blott att han ej
villigt lät sig korsfästas som det
en frälsningshövding anstår.

Och nu när färd är övertändan
och hären räddad, lät oss kasta en
blick på Höga rådet, på det trium-
ferande Höga rådet. En kritisk
blick, om jag får be. Jag såg ett
porträtt av de höge herrarna mitt
uppe i brinnande strid, och kritiken
vacknade, men jag hade ej hjärta att
uttala den just då. En för livet kämpan-
de människa kan jag ej gärna
hugga i kragen och förbrä att hon
glömt infria sin skuld till mig. Jag
måste vänta och se om hon lyckas
rädda livet först. Sedan är stunden
kommen att kräva henne.

Nu plockar jag fram porträttet
igen och här ligger det framför mig.
Ett intressant porträtt. Tre svenskar,
en norrmann, tre holländare,
en fransman, en japan, en hindu,
resten engelsmän, amerikaner och
australierare. Jag börjar räkna gubbar-
na en, två, tre . . . sextio, sju, åtta,
nio, tio, elfva, tolv, tretton, fjortis,
femton, sextio, sju, åtta, nio, tio, elfva,
tolv, tretton, fjortis, femton, sextio.
Xr det mån allihop? Nej, på
mitten i första raden ståta tre bon-
netter och Eva Booth tittar fram ur
den allra största. Vid hennes vänst-

na slutredigeringen av välprogram-
met. Liberala partiet har i detta
samband knappt anledning
prisa sin lednings framsynhet. Den
samförståndslinje för vilken ingen
plats fanns på liberala partiets pro-
gram har sedan framgångsrikt tagits
upp av en högerregering och nu
först sedan linjen fått officiellt er-
kännande från alla håll är man mo-
gen för den vid en liberal vecka i
Sörmland.

Vad den andra frågan beträffar,
kan man väl säga, att knappast nå-
gon varit så intensivt debatterad va-
re sig i pressen eller allmänna dis-
kussioner som den om revolutione-
ringen på flyg- och gasvapnen om-
råde och de därav ändrade betingel-
sorna för vårt försvar. Det skulle
enligt mitt förmenande knappast
skadat liberala partiets prestige, snar-
are tvärtom, om man från liberalt
håll velat gå in för att ta upp denna
fråga helt från grunden.

Vad än man vill säga om Frisnand-
de Kvinnors Riksförbund, stillastående,
förnämt avståndstagande från
dagens pockande frågor kan man
i alla fall icke anklaga dem för.
För egen del vet jag i närvarande
stund ingen politisk organisation,
som visat sådan lyhördhet för vad
som rör sig i tiden, som har vad jag
skulle vilja kalla öppna fönster mot
sammällslevets alla företeelser, som
just Riksförbundet. Att sedan ur
videns ström söka utristalisera de
allmängiltiga lösningarna, det är
en uppgift, som borde ske i samspel,
i samarbete med alla de krafter, som

ra sida sitter Johanna van de Wer-
ken, holländska, som nått kommen-
dörsvärdigheten efter fullodig helig
strid i Indien, Bortre Indien och
Schweiz. Den tredje kvinnan är sö-
ta lilla Mrs Trounel, territoriell le-
dare i södra Indien, "den bästa av
Indiens tre kommandörer", som jag
hörde henne beskrivas av en indisk
manlig officer.

Frälsningsarméns Höga råd sam-
lat för första gången i Arméns his-
toria, i jan. 1929 bestod alltså av tre
kvinnor och femtio sju män? Icke all-
deles. Det fanns ännu tre kvinnor som
icke behagade infinna sig till foto-
grafteringen, damerna Booth tillhö-
riga Bramwell Booths familj, hans
hustru och två äldsta döttrar. Sub-
trahera vi de fyra boothska damerna
från de sex kvinnorna, återstår
två kvinnor, som steg för steg kämpat
sig fram till befälhavareposter i
Frälsningsarmén. Två kvinnor mot
femtio sju män.

Hur många män fanns det i Stora
rådet i Jerusalem? Vet inte. Hur
många kvinnor fanns det? Det vet
jag. Ingen.

Frojden eder, I kvinnor! Tiden
har varit eder nådig. Höga rådet i
London räknade sex kvinnor, lät
vara att fyra voro av Davids hus
och endast två tillkämpat sig sina
rådspaltar i årlig strid.

Välden har gått ett par steg
framåt på de senare par tusen åren,
och Frälsningsarmén har kommit så
långt, att kvinnan står till mannen
som 2:57. Om vi räkna mannen som
stående i parikurs, så står kvinnan
i 4 % kurs.

Men är det den kurs, som är lag-
stadgad för kvinnan av Frälsnings-
arméns grundare?

Nej, det är det icke. I "Order och
Reglementen för stabsofficerare"
konstaterar William Booth att
"kvinnan har en anmärkningsvärd
duglighet att omhändera krigets
affärer" samt anmärker att "endast
en låg, avundsjuk ande, förhatlig
inför Gud och människor kan tillåta
att hon skulle arbeta i bakgrunden
och sålunda beröva henne den he-
der och det erkännande vartill hon
är berättigad." Fördenkslund, vägen
öppen för kvinnan! Hela den hierar-
kiska stegen står till hennes för-
fogande, och det står henne fritt
att kliva så högt hon kan.

"Den framstående roll", heter det
i Order och Reglementen för fält-
officerare, som kvinnan spelat i
vår historia och det oerhörda infly-
verka i samma riktning. Frisnand-
de Kvinnor har så vitt jag vet aldrig
pretenderat på att för sin del sitta
inne med de slutgiltiga lösningarna.
Eskilstuna-Kuriren beklagar att in-
get samarbete med Frisnandde Kvin-
nors Riksförbund kunnat komma till
stånd. Inga beklagar detta kanske
mera uppriktigt än just de frisnand-
de kvinnorna. Men för verkligt
samarbete fordras mer än en valtek-
nisk åtgärd vid ett riksdagsman-
nal. Det fordras åtminstone så
mycket av samstämmighet i åsikter
att en gemensam plattform kan upp-
nas. Från vilken sedan samarbete åt-
minstone i några få frågor kan kom-
ma till stånd.

Av vissa tecken att döma ser det
ut som om i en del samhällsfrågor ti-
den arbetade oss i händerna. På
några är kan mycket hinna att ske,
även i fråga om förändrad syn på
samhällsforeselsarna. Skulle mot
formodan efter någon tid varje möj-
lighet att öppna en gemensam plat-
form vara utesluten, ja, då är tiden
inne att söka orientering åt andra
läger, där större förutsättningar för
samstämmighet i samhällsriktning
äro för handen.

Göteborg i mars 1929.

Karin Cardell.

Ett stridsrop

Det hände något i Göteborg onsdag-
den 20 mars. Fredsföredrag av
Red. Sven Backlund hade det ställt i
tidningarna. De som avhållits från
att gå dit, därför att "fredsföre-
drag" låter så tråkigt, de hade ute-
blivit i onödan.

Det stod en människa i en talare-
stol, helt vanlig och litet otyplig.
Hur han började vet man inte —
bara att huvudstupa var man där,
mitt i ämnets brännpunkt, den mäk-
tiga rösten över en kring en; ges-
ternas livliga, häftiga spel, oändligt
uttrycksfullt i dess självförelömmel-
se, fängslande, understrykande där
röstresurerna inte ville räckta till
för hjärnans blixtnabba intentioner
— tankarnas virvlande, bräddfulla
ström svepande in mot åhörarnas
egna tankevägar, dragande dem med
sig på en svindlande, hisnande
världsflykt — — — det var in-
tet att se mer av en människas sköp-
liga höjje i talarstolen — det var
människans själ, den fria, tänkande,
gudaborna människans själ, djärv,
skön —

Fredsföredrag, nej ett stridsrop
var det, ett skallande stridsrop, le-
vande, lideseffullt: människas vakna
upp och se dig omkring i världen,
och förmin hur din underbara tek-
nik, den otroliga materiella utveck-
lingen av ditt samhälle rusat förbi
dig själv — hur du står där med
uppfattning och tankevanor kvar i
medeltiden — människa, fatta då
slöseriet, tragiken, vanvetet i att
samtidigt tjäna två oförenliga prin-
ciper: samarbetets och rovertets,
enandets och isoleringens, vördandet
av livet även i dess svagaste, mest
elända former och förintandet av det
livsdugligaste, yppersta.

Nutidsmänniska, med dina hittills
oandade rekordprestationer, med ditt
stundom sublima dödsföretak — du
har dock neurosen i blodet, ängesten
i blicken — varför? *Klyvningen i
din livsföring*, dess oförenliga mot-
sättningar, dess strid emot all logik,
allt förnuft — det hämnar sig. Hy-
bris hämler redan bakom din bild i
spegeln — av splittrade människor
bli splittrade rikter, vammäktiga, dö-
da, utstrukna ur historien. Och dock!
Vad skulle inte än kunna ske! Om
Norden låte "sin andes stämma"
ljuda i världen, anamade lösenor-
det som är: *mänskligt* — och grep
sig an med befrielsen, som är världs-
organisation.

Äro vi inte ett folk av teknici och

tande, som hennes begäring och
självförsakande arbete vunnit åt
oss, böra för framtiden likaväl som
i det flydda tillförsäkra henne en
plats både i rådskamraren och på
slagfältet — — —. Må det därför
vara tydligt förstått att kvinnan är
berättigad att intaga befälsposter."

En morgon kl. 4 i samma vecka,
då fru Booth dog, kallade hon sin
man till sig för att säga honom nå-
got hon hade på hjärtat. Det var en
färlig, att den kvinnliga fräls-
ningsofficeren ej skulle kunna häv-
da sin höga ställning, sedan fru Booth
ej längre fanns där för att strida för
henne. William Booth tröstade sin
döende hustru och lovade att vad
i hans förmåga stod, det ville han
göra för befästandet av sin hustrus
livsverk. Och han höll sitt löfte och
lagstifade om kvinnans högt och
hustrus anda. Kvinnan har all orsak
att vara nöjd med Frälsningsarméns
konstitutioner.

Men den praktiska tillämpningen
av dem lämnar åtskilligt övrigt att
önska. Inte bara Höga rådet var
fattigt på kvinnor, även den högre
staben i de olika länderna är fattig
på kvinnor. Se bara på Sverige! Här
finnas två kvinnor som departe-
mentschefer, och det är över så-
dana departement, som sysslat med
kvinnligt arbete och räkna uteslu-
tade kvinnor. En man kan ej
placeras där, eljest hade han varit
där. Lita på det! De kvinnliga offi-
cerarna i Sverige öfverfluga vil-

organisatörer, av natur och klimat
fostrade att ordna framåt — på
lång sikt — äro vi inte mer indivi-
dualister och samtidigt mer "soci-
ala" än andra folk? Fastän ett litet
folk, ha vi inte en uppgift att fylla?

Drömmen är strålände, målet
svindlande: ett enat Norden i spet-
sen för kampen mot kriget — för
männskligheten! Att äntligen skaka
av sig dubbelheten, som i samma
budget åskar anslag till folkhälsans
befrämjande och till förberedelse
för förintande av liv. Att icke nöja
sig med att vara ett avrustat land,
som lever högt på sin krigsindustri
(Bofors), till tjänst för den rustan-
de (eller otjänst).

Nej, icke för att kasta av någon
börda, icke för att slippa offra nå-
got, må vi vägra krigstjänst och
lägga ned vapnen — men för att ta-
ga på oss nya bördor, men bördor
med mening i — ansvaret för vår
kulturs väl och ve, ansvaret även
för andra folk, genom att sätta in
vår yttersta kraft på att genomföra
konsekvenserna av vår uttalade
fredsvilja.

Hur ringa och förtryckt en män-
niska än är — hon har dock till sist
ett rätt att kasta i vägskålen — sitt liv.
Gäller valet till sist att offra sitt liv
på hatets altare eller på den mänsk-
liga samhörighetens? Kvinnor, som
vilja ha hjältar, sen till att i fören
heroismen ut ur kriget, in i livet. —
Mödrar, aldrig ta vi bort kriget ur
en förfosad värld.

Men kanske — ja säkert — ur en
värld med alla krafter spända i in-
tensivt arbete, där tron på det godas
seger är trotsig och brinnande —
där själarna äro levande — levande
— — —

Det skulle vara mycket oriktigt
att kalla detta ett referat av Sven
Backlunds föredrag; det gav för
mycket för att kunna refereras. Det
är endast ofullständiga reflexer
av mina egna intryck, fritt nedkas-
tade på papperet, för den möjlighet
till tankeöverföring, som kan ligga i
varje verklig upplevelse.

Göteborgs socialdem. kvinnoklub-
bar hade anordnat det möte, vid vil-
ket ovannämnda föredrag hölls. Om-
kast 30 personer voro närvarande.
Arbetsinternationalens adress till
den förberedande avrustningskom-
missionen i Genève antogs enhälligt.
Göteborg 21 mars 1929.

Rut Adler.

männan med ett tredubblat tall, men
kvinnorna kommandera kvinnorna.
Det finns divisioner, d. v. s. härv-
delningar inom ett visst område av
landet, lät oss säga stift, som räkna
nära nog enbart kvinnliga fältoffi-
cerare, men även där utnämnes en
man som divisionschef för att dri-
va kvinnorna i elden. En man anses
mera presentabel än en kvinna, sak
samma om han har sina små ska-
vanker. I så fall kan ju en kvinna
placeras som hans närmaste man
och ifylla vad som brister hos che-
fen. De fåtaliga männen ha ockupe-
rat topparna. Jag tror verkligen
Frälsningsarmén menar sig därige-
nom göra ett mera manligt intryck.
Männen exponeras för allmänhetens
blickar, och man söker dölja det obe-
hagliga faktum, att Frälsningsarmén
huvudsakligen är en kvinnors armé.
Vad Sverige angår (Norge och
Finland dela samma öde) är det kvin-
nor som lagt Frälsningsarméns grund.
Det är ett missagligt faktum, som
ej kan bortseras. Men det har
det goda med sig, att Frälsningsarmén
i dessa tre nordiska länder fått
en sållsyn fast grund.

Det är nu flera år sedan gamla
Hanna Ouchterlony lade sitt trötta
huvud till vilja och den kvinnliga
frälsningsofficeren i Sverige har in-
gen som drar en lans för henne.

Fru Booths farhågor för frytjo är
sedan ha visat sig väl grundade.

Laura Petri.

Vårspalten

Hattar och Scarves

Senaste nyheter!

Hilma Malmströms Efr.
Firma Hanna Anderson's
Modeaffär
Telefon 7516
KUNGSGATAN 35 11

Alltid nyheter i

KAPPOR
och Klädningar

Kappaffären
Elite
Hjalmar Olofsson
Drottninggatan 71 C

VÄRENS NYHETER I

Handskar och Vanrar
inkomma i

City Handskmagasin
Västerdrottninggatan 24
Tel. N. 4298

Vårens nyheter

I Siden och Ylle

nu inkomna hos

Sidenkarlson

Drottninggatan 61
Regeringsgatan 40

VÄSKAN

som passar Eder finnes
hos
EKMANS Efr.
[E. NILSSON]
Beridarebansgatan 19
Tel. 1014

Det största strumpurvalet
erbjuda våra 6 specialaffärer.

Bredenberg
Hammngatan 30 Drottningg. 26
Hammngatan 16 Hammngatan 54 A
Humlegårdsgr. 14 Kungsgatan 89

Vi ändra
sorgklänningar
på dagen

Alltid det senaste
Sorghattar och sorgslöjor

Leja-Magasinet
Stockholm

BOSTON

Forts. fr. sid. 1.

nämigen vår tro och vårt människovärde, sedan man nu tagit ifrån oss så gott som allt vad den ena människan kan taga från den andra," skrev Vanzetti i sin nådeansökan till guvernören kort före avrättningen. Läsaren av boken får klart för sig det som var och en som följde dramat under dess gång också fick, att just detta var vad de båda männen också lyckades med, att behålla sin tro och sitt människovärde. När man slutligen på bokens sista sidor följer Sacco och Vanzetti till elektriska stolen, är det inte på något vis pinsamt och beklämande. Det är naturligtvis upprivande men det är också högtidligt. Högtidligt därför att Sacco och Vanzetti förstod att dö tappert och "le och tala sanning i det sista", högtidligt därför att det då var klart för dem och deras vänner, att de med sin död uppnått något högre än vad de skulle uppnått genom det frikännande, om vilket de sju årens kamp hade stått. De hade fått bota ihålligheten i ett rättsväsen som tjänar de besittandes intressen, de hade fått bli ett tecken för de undertryckta i hela världen.

Kritikern talar här fullt medvetet om Sinclairs bok, som om den vore identisk med det historiska förlöppet. Han kallar boken själv en historisk roman, men en roman är den knappast. Hjältarna såväl som boparna: åklagaren, domaren och guvernören i staten Massachusetts, uppträda med sina verkliga namn, och historien följer i detalj det verkliga förlöppet i den mån det står att rekonstruera ur förhandlingarna, ur pressen, ur de två anklagades tal, brev och skrifter och de delaktigas berättelser. Romaninslaget skulle då vara de två kvinnorna ur Bostons förnämna värld, som under sju år gå helt upp i Saccos och Vanzettis sk. Men även de äro ju på sätt och vis historiska, ty det är ju ett faktum att bonstonsaristokratin, som lät detta justitiemord ske, inom sig hyste överlöpere till andra sidan, som med sitt trotsiga mod att arbeta och lida för rättvisa fortsatte den ärorika tradition, som Nya Englands grundläggare skapat och deras efterkommande svikit.

Så nära följer Sinclair en stor och tragisk verklighet, att boken står och faller icke med sitt litterära värde utan med sitt sanningsvärde, något som väl här är ett och detsamma.

Sinclairs egen insats framträder huvudsakligen genom den utomordentliga skicklighet varmed fakta ställas i relief till varandra och orsakssambanden klaras. Under hela sitt författarskap har han tränat i denna konst och har samlat erfarenheter och vässat sin indignation. I själva verket är han en ganska farlig fiende. Han är oerhörd ihärdig. Han nöjer sig inte med att dra fram typiska exempel på hur vid denna rättgång sanningen misshandlades, komprometterades och vittnesmål framsuggerades och fördelaktiga vittnesmål nerstades. Han drar fram vart enda fall av partiskhet och rättskränkning, till dess att boken sväller ut till sina tusen sidor och läsaren kan alla knep i lagvrängning och sanningsfördöjan- de som existera.

Redogörelsen har för den som skriver detta fyllt ut många luckor i sammanhanget och besvarat många

frågor. Man möter naturligtvis många uppgifter om vilka man som utomstående icke har någon möjlighet att döma, men om vilka man kan säga att de bära sanningens prägel och passa in i sammanhanget. Man får veta att polisen i staten Massachusetts under tiden för de två mordn. d. v. s. 1919 och 20 arbetade inte bara med spioner inom anarkistvärlden utan också med provokation. För att skapa stämning mot anarkisterna och rättfärdiga häktningar, tortyr och deportationer fingerade man bombattentat så arrangerade, att de icke skadade någon och gärningsmännen aldrig upptäcktes. Detta förklarar också varför Sacco och Vanzetti ljögo vid häktningarna rörande sina förehavanden, de voro rädda att de skulle råka illa ut som propagandister och spridare av revolutionära skrifter.

En annan sådan upplysning är den att de två männen dömdes på grund av hemliga upplysningar som aldrig kommo fram för offentligheten. Försvaret ville sätta igång en grundlig undersökning för att få tag i de verkliga brottslingarna. Sacco och Vanzetti förbjöd det. "Varför skola några stackare som äro offer för ett orättfärdigt system jagas upp och dö för vår skull?" sade de. Många omständigheter i detta drama äro högst egendomliga. Till exempel denna: film och radio, dessa kapitalismens tjänare, hade sammanträdesvis beslutat att icke en bild eller ett ord om Sacco och Vanzettisaken skulle gå ut genom dem. Men dessa hjälpmedel förutan vann denna sak en större offentlighet än någon annan rätts historia har gjort, och praktiskt hela världens reagerade emot dommen och dess verkställande. Den förnämna mobben satte en ära i att sätta sig över världens dom, men amerikanska turister i Paris funno för gott att tala tyska augusti 1927 för att inte bli utsatta för obehag!

I sin allmänna syn på denna historia följer Sinclair helt och hållet Vanzetti. Liksom denne anser han att de två voro offer i en klasskamp, att de dömdes därför att de reste sig upp mot samhällets förtryck av de svagare, särskilt av de frammande immigranterna. Han anser med Vanzetti att de måste fallas, därför att uppehången mot de röda var särskilt stark just under tiden för domen och att de måste dö, hur många bevis på deras oskuld som än framlades, emedan staten Massachusetts vägrade erkänna att dess rättsväsen icke var fullkomligt.

Och liksom Vanzetti anser Sinclair att hela denna tragedi syftade

Har Ni läst
den nya tidskriften

Quo Vadis?

Dess motto:

• Individens problem —

— världens problem.

Ur marsnumret:

ATT TÄNKA. Henry Ford.

EN VISION AV LIVET. J. Kriskamuri.

EN TIMME MED DOMAREN LINDSEY.

REAKTIONEN MOT RELIGIONEN

Rabindranath Tagore.

Säjtes överallt. Pris 85 öre.

Sedan föreningen *Frisinnade Kvinnor i Göteborg* utträtt ur Riksförbundet beslöt intresserade bilda en lokalavdelning av Riksförbundet för att en dylik icke skulle behöva saknas för Göteborgs vidkommande. Vid sammanträdet den 20 febr. konstituerades alltså Göteborgsavdelningen av F. K. R. och av interimskommittén framlagda förslag till stadgar antogs. Till ordf. valdes fr. Greta Cardell. Övriga styrelseledamöter blevo: fru Rut Adler, fr. Alice Bergdahl, Virginia Raymond och Märta Bergqvist, med fr. Nanny Rydberg och Sigrd Olsson som ersättare. Till revisorer valdes fr. Stina Lind och Selma Bergqvist med fr. Elsa Skäringer och Hanna Holmberg som ersättare.

Vid sammanträdet höll fr. Märta Bergqvist föredrag om "Episoder och milstolpar i kvinnorelens historia." Som diskussionsämne vid senare sammanträden förelagdes: "Hur skapa en internationell opinion mot kriget?" med fr. mag. Nanny Rydberg som inledare, samt "De sociala förhållandenas betydelse för samhällets lugna utveckling" med fr. Karin Cardell som inledare.

Vid av föreningen utlyst sammanträde den 13 mars höll Rektorn vid Medborgarskolan på Fogelstad Fr. Honorine Hermelin föredrag över ämnet: "Ha vi ett samhällsideal?" Vid föredrag, till vilket även utomstående intresserade inbjöd, möttes Rektorn Hermelin av ett talrikt och intresserat auditorium, som avtackade föredraget med livliga applåder.

Föreningen planerar till början av april ett föredrag av godskäring Elisabeth Tamm

Skönesförbundet av Frisinnade Kvinnors Riksförbund höll äremöte i Eslöv den 24 mars under ordförandeskap av fru Elsa Nordlund, Kristianstad. Efter redogörelse för förbundets verksamhet föregående år och efter föredraget av revisionsberättelsen beviljades ansvarsfrihet åt styrelsen. Därefter förutreddes styrelseval, varvid till styrelsemedlemmar valdes: fru Elsa Nordlund, Kristianstad, ordf., advokat Elisabeth Nilsson, Malmö, fil. kand. Hulda Lundh, Ystad, fru Maria Benediktsson, Hålsingsborg, fröken Anna Jönsson, Lund, fru Louise af Ekensam, Lomma och fröken Hilbur Persson, Kristianstad, med fröken Annie Weibull, Landskrona, fröken Florida Holm, Trälberg och fru Emilia Jönsson, Fridhäll, som suppleanter.

Till centralstyrelseledamöter utsågos fru Elsa Nordlund, advokat Elisabeth Nilsson och fröken Hulda Lundh, med fröken Weibull, fröken Lisa Ljunggren, Trälberg, fru Stina Persson, Malmö, fröken Anna Jönsson, Lund, fru Elin Mechelsen, Kristianstad och fröken Agnes Stenberg, Hålsingsborg som suppleanter. Revisorer blevo fru Stina Pers-

son, Malmö, och fröken Anna Lundborg, Lund, med fröken Signe Fredholm, Malmö och fröken Thyra Johansson, Lund, som suppleanter.

Under 1928 hade "Fogelstadstipendiet" tilldelats fröken Sandberg, Kristianstad, fröken Wallman, Trälberg, fröken Nilsson, Fogeltofta och fru Beckman, Ystad. Man beslut samla nya bi-drag till stipendiefonden och utdela stipendier även innevarande år.

Efter inledningsföredrag av advokat Elisabeth Nilsson och fil. kand. Hulda Lundh vidtog en livlig diskussion angående revidering av det s. k. Göteborgsbeslutet.

Önskemål framfördes att man måtte anordna upplysningsföredrag i sexuell hygien och rashygien. I anslutning här till antogs en resolution med instämmande i fröken Hesselgrens och fruarna Nordgrens och Östlunds motioner angående samhällsarbete för folkhälso.

Årsmötet beslut vidare att inställa i de krav på allmän avrustning, som framställdes i socialistiska Internationals adress till Folkförbundets förberedande avrustningskommision.

Efter årsmötet höll docenten Axel Höjer, Lund, föredrag om "Barnet som medborgare". Talaren redogjorde för barnavårdens organisation i vårt land och uppehöll sig särskilt vid de institutioner och tjänstemän, som göra insatser på barnavårdens olika områden. Han jämförde våra anordningar med motsvarande utländska och ingick på en detaljerad framställning av bristerna i svensk organisation och lagstiftning. Han påpekade hur mycket, som ännu fattades i fråga om olika förutsättningar för en sund uppväxt, innan barnen få de fulla medborgerliga rättigheter, som för dem i samhällets synpunkt måste krävas. Det bristande behövs, som barnavårdens krav möta på bestämmande håll inom förvaltande och anslagsberedande myndigheter, och dess orsaker betecknades i anslutning till Kungl. Maj:ts avslag på framställning om tillståndet av en skolläkarechef.

Blekinge länsförbund av F. K. R. höll söndagen den 24 mars sitt årsmöte hos förbundets ordf. fröken Ebba Holgerson i Vång. Över 20-talet intresserade representanter för F. K. R. hade mött upp och dryftade livligt de många frågor, som stodo på dagordningen. Mesta tiden ägnades, som naturligt var, V. U. s skrivelse angående F. K. R. s framtida uppgifter. Fröken Holgerson klarade i ett längre anförande hur frågan ligger till, och under den diskussion som därefter följde, enades de närvarande om att åt fröken Holgerson överlämna framförandet av årsmötetsdeltagarnas uppfattning vid kommande centralstyrelsemöte. Av diskussionen framgick att Blekinge länsförbund ser ljus på F. K. R. s framtid.

Jesus som en anarkist som de, spottad på och dödad som de. Men jämförelsen gav sig spontant för massor av människor redan hösten 1927. Och så underligt kan det vända sig, att det blev dessa två ateister som fingo ge många hittills fientliga eller likgiltiga en ny syn på Kristusgestalten i dess höghet och betydelse.

Sinclairs bok är väl icke sista ordet i Sacco och Vanzettidramat. Dess epilög är ännu ej utspelad, vi veta ännu ej var gnistorna skola tända och var de skola verka. Man väntar på att de dock en vacker dag måste tända en eld i Italien, särskilt följer en den tanken i dessa dagar, då diktatorn pressat fram ett nytt förtröendevotum av hela folket, så när som på halvtannat hundratusen modiga själar.

Sinclair har inlagt den stora förtjänsten att ha gjort historien enkelt och mänskligt tillgänglig för hela världens människor och så hjälpt att sprida det budskap den innebär.

Elin Wägner.

Bara en början

BARA EN BÖRJAN.

Erik Asklund, Bonniers förlag.
Titeln har inte ett dugg med bokens innehåll att göra. Titeln är endast som ett löfte av författaren att komma igen. Och må han göra det, må han komma igen. Ty trots bokens oerhörda men ingalunda osannolika realism talar ur en själ, som av avsky för det själsliga elände som härskar i nödens kvarter och i den gängse moralens namn måste ropa ut sanningen. Ur boken talar en själ som längtar till det sunda och rena, som rasar över den skymning, som skenhelighet och nöd låter falla över arbetarbarnens själar. Det talar en man ur boken som vill ha en kamrat, en barnmor, en älskariens, en hustru, allt i samma person. Bokens sidor förgyllen skrives ut, att livets vitalaste fråga, sexuell och äktenskaps ej längre får hjäljas över med smutsiga skynken och fagra deviser.

Bara en början — heter boken. Ja må författaren komma igen, och må han då ha skakat av sig mycket av dunsterna från nuets moraliskod, att han blir i tillfälle att ge mer av sin själ sunda impulser. Det går, det trista, det förfärliga får ej upprepas till vana. Det är av brinnande själarna, endast det, som rå på det onda.

M o a.

Senare diskuterades även möjligheten av samarbete med socialdemokraterna i vissa frågor, för dagen närmast redogörelse genom instämmande i den adress till Folkförbundets avrustningskommitté, som utskäts av socialdemokratiska partistyrelsen.

Årsmötet behövde även uttala sig för fröken Hesselgrens (m. fl.) motioner angående sexualundervisningen samt protesterade emot det sätt varpå de behandlats på vissa håll i pressen och mot den avsiktliga missförståelse som givits saken.

Ordf. gav en intressant redogörelse för det nylygn i Sthlm hållet, av Fredrika Bremerförbundet anordnat möte, där kvinnornas deltagande i fattig- och barnavård ingående diskuterats och kvinnornas insats, eller rättare, icke gjordas insats kritiserats. De av årsmötetsdeltagarna, som hade sate och stämman i sina resp. kommuner fattig- och barnavårdsnämnder, kände sig för sin del icke träffade av kritiken, men sporades måhända att å ytterligare öka sin insats på området.

Årsmötet, som varade från 11 fm till 6 em., avslutades med gemensam middag i det källstora Vång, sedan under "led och sol inn". Efteråt följde samkväm med sånger och visor, hopfull glädje, friskt allvar och ansvar för vad dagen velat ge. En insamling till länsförbundets stipendiefond för blekingas elever vid Fogelstadskolan gjordes även.

Till länsförbundets styrelse valdes: frökenarna Ebba Holgerson, Johannis-hus, Maja Håkansson, Jämjöllstätt, Maja Åkesson, Spjutabygd, Hedvig Falck, Olga Karlsen, Magda Thulin, Ronneby, Olga Herrlin, Karlshamn, Ebba Hultqvist, Sölvesborg och fru Ingeborg Lindvall, Närtjärn, med fröken Ebba Holgerson som enhälligt vald ordf. Samtliga övriga styrelseledamöter utsågos till centralstyrelsesuppleanter.

Av årsberättelsen framgick att länsförbundet tidigare försökt samarbeta med liberaler och folkfrisinnade, ett samarbete som dock, efter beslutet om borgerlig samling, omöjliggjordes. Revisionsberättelsen visade bl. a. att ur länsförbundets valfond lämnats 100 kr. till F. K. R. s valrörelse under 1928.

RÄTTELSE.

I anmösningen om Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap i nr. 12-13 av Tidevarvet förekom ett tryckfel. Där stod: "Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap Vetta". Skall vara: detta.

Ha sina nerver i sin hand
kan även den källsigaste och försgadaste om han vid behov tar en Instantine, nervugnande pastill, som oförmärkt kan intagas när som helst (även utan vatten). Instantine är oskadligt, ej »vanebildande». Köp en ask på närmaste apotek i Dg.